

การทำงานแบบยืดหยุ่น

(Flexible Work)

รูปแบบการจ้างงานที่กำลังเปลี่ยนแปลง

นายธานี ศิริลัน ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคุ้มครองแรงงาน

การทำงานแบบยืดหยุ่น (Flexible Work) เป็นเรื่องที่ถูกถกกันมาหลายปีแล้ว ซึ่งปัจจุบันการทำงานลักษณะนี้ได้เกิดขึ้นจริงแล้ว ผลสำรวจในหลายๆอุตสาหกรรมในโลกกว่า ๘๐ ประเทศพบว่า ๘๐ % ของพนักงานปฏิเสธงานที่ไม่ให้ความยืดหยุ่นในการทำงาน และอีกกว่า ๕๔ % ยอมรับว่างานที่มีตัวเลือกในเรื่องของสถานที่ทำงาน มีความสำคัญกว่าการได้วันหยุดเพิ่ม เป็นการแสดงให้เห็นว่าในยุคปัจจุบันพนักงานให้ความสำคัญกับสถานที่ทำงานมากกว่าแม้ว่างานจะหนักก็ตาม นอกจากนี้แล้วเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พนักงานบริษัทสามารถทำงานได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นความท้าทายต่อผู้บริหารองค์กร ทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐ รวมไปถึงรัฐวิสาหกิจ ว่าจะสามารถเลือกใช้ประโยชน์จากพฤติกรรมและแนวคิดเรื่องความยืดหยุ่นนี้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรของตัวเองได้อย่างไร

ประเทศไทยยังไม่มีผลการสำรวจหรืองานวิจัยในด้านนี้ที่เห็นเด่นชัดแต่มีหน่วยงานหลายแห่งได้นำรูปแบบการทำงานแบบยืดหยุ่นมาใช้หลายปีแล้วแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก โดยคาดหวังว่าการทำงานในลักษณะนี้จะทำให้การทำงานคล่องตัวขึ้น พนักงานไม่เพียงแต่ได้ทำงานในสถานที่ที่หลากหลายแต่ยังเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ความพึงพอใจ ความสามารถและประสิทธิภาพของธุรกิจอีกด้วย แต่ทั้งนี้ ก็ได้หมายความว่าองค์กรที่องค์กรจะนำระบบการทำงานนี้มาใช้ได้ทั้งหมด งานในรูปแบบนี้สามารถใช้กับลักษณะงานบางอย่างแต่ไม่อาจใช้ได้กับงานบางอย่างได้เช่น อาจใช้ได้กับงานสำนักงานงานโปรเจ็ค แต่ใช้ไม่ได้กับงานในไลน์การผลิต เป็นต้น

ผู้เขียนได้เคยจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำงานแบบยืดหยุ่นนี้ อาทิเช่น สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย สำนักงานประกันสังคม สมาคมอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันภัยพิบัติ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงฯ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส (มหาชน) บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และหน่วยงานในสังกัดกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน ซึ่งหลายหน่วยได้นำรูปแบบการทำงานแบบนี้มาใช้แล้ว มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในส่วนของข้อดี อาทิ สามารถลดปัญหาการจราจรติดขัด ลดการใช้พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายสำนักงาน ลดความเครียด มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ดูแลครอบครัวได้โดยไม่ต้องลางาน สำหรับข้อเสีย อาทิ เป็นงานที่ทำได้ในบางลักษณะงานเท่านั้น เพราะต้องใช้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ขาดการประสานงานที่ดี ขาดความสัมพันธ์ในองค์กร ควบคุมและตามงานยาก ซึ่งจะต้องมีการทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างจริงจังเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

การทำงานแบบยืดหยุ่นจะมีสภาพการจ้างการทำงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยวิธีการทำงานนายจ้างและพนักงานสามารถตกลงกำหนดให้พนักงานทำงานนอกสถานที่หรือที่บ้านโดยไม่ต้องมาทำงานที่สำนักงาน และมีการส่งมอบงานตามที่ตกลงกัน หรือการกำหนดเวลาปฏิบัติงานแบบเหลื่อมเวลาของการเริ่มปฏิบัติงานและสิ้นสุด แต่ทั้งนี้การทำงานในรูปแบบนี้อาจจะกลายเป็นการผลักดันจากการจ้างแรงงานไปสู่การจ้างทำของหรือเป็นแรงงานนอกระบบได้ ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการป้องกันปัญหาดังกล่าว ซึ่งกระทรวงแรงงานโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจะต้องศึกษารูปแบบการทำงานในลักษณะนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต